

Testi Nozioni di prosodia e metrica latina

1. Esempio di metrica accentativa:

*Nel mèzzo del cammín di nostra víta
mi ritrovài per una sélva oscúra.*

2. Esempio di esametro latino:

- a) **alituum pecudumque genus sopor altus habebat**
- b) **alituumpecudumquegenussoporaltushabebat**
- c) **álitu | úmpecu | dúmquege | nússopo| ráltusha | bébat**

3. Esempi di quantità sillabiche: **mālus** / **mālus**. **rosā** / **rosā**. **vēnit** / **vēnit**.

4. Schema teorico dell'esametro dattilico e schema definitivo:

- a) — u u, — u u, — u u, — u u, — u u, — u
- b) — u u, — u u, — u u, — u u, — u u, — u
- c) — u u — u u — u u — u u — u u — u

5. Nomi delle figure esametriche: dattilo (— u u), spondeo (— —), trocheo (— u).

6. Schemi dei primi 4 metri dell'esametro dattilico.

DDDD	SSSS
DDDS	SSSD
DDSD	SSDS
DSDD	SDSS
DDSS	SSDD
DSDS	SDSD
DSSD	SDDS
DSSS	SDDD

7. Estensione massima dell'esametro (verso olodattilico):

quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum (DDDD-DS)
quádrupe | dántepu | trémsoni | túquatit | úngula| cámpum

8. Estensione minima dell'esametro (verso olospondiaco):

olli respondit rex Albai Longai (SSSS-SS)
ólly réspedes | dítrex | Álba | ílon | gáí

9. Fenomeno prosodico della sinalefe: **vulner(e) homo. Romam antiquam. bellum asperum.**

10. Esempi di sinalefe:

Híppodáméqu(e) ūmēróque Pēlóps īnsígnīs ēbúrno (DDDS-DS)
Ín fōrībús pūgn(am) ēx āuró sōlídóqu(e) ělēphánto (DSSD-DS)
monstrum horrendum informe ingens cui lumen ademptum
monstr(um)horrend(um)inform(e)ingenscui lumenademptum
mónstr(um)hor | rénd(um)in | fórm(e)in | géncui | lúmena | démptum (SSSS-DS)

Chiarimento della quantità: *lumen ademptum*: **lū** – **mēn** > **lū** (sillaba aperta con vocale lunga = sillaba lunga) – **mēn** (sillaba chiusa con vocale breve = sillaba lunga). Ma **lumenademptum** > **lu-**

me-na-demp-tum (-me- sillaba aperta con vocale breve = sillaba breve).

11. Fenomeno fonetico dell'aferesi.

Ácēr ēquís? tēptándā uíá est (= uíást), **quā mē quōquē pōssim** (DSDS-DS)

Nēc nōn ét pēcōrí est (= pēcōríst) **īdēm dīlēcťūs ēquíno** (SDSS-DS)

12. Fenomeno fonetico della sinizesi:

atqu(e) haec deinde canit divin(o) ex ore sacerdos

13. Cesura.

Síluēstrēm || tēnŭí || mŭsám || mēdītārīs || āuēna (SDSD-DS)

14. Dieresi metrica.

Pytie, Delie, te colo, prospice votaue firma (DDDD-DS)

15. Cesura centrale o pentemimere.

Pástōr āb Āmphrŷsō, || uōs, síluae āmnēsquē Lŷcāei (DSSS-DS)

Āut quātēr īngēmīnānt, || ét sǎpē cŭbīlibŭs āltis (DDSD-DS)

16. Cesura tritemimere + pentemimere + eptemimere

Prímŭs ēgo ĩn || pātrīām || mēcŭm, || mōdō uítā sŭpērsit (DDSD-DS)

Próptēr āquām, || tārđīs || īngēns || ŭbī flēxībŭs érrat (DSSD-DS)

Īpsē cǎpŭt || tōnsǎ || fōlŭīs || ōrnátŭs ōlíuæ (DSDS-DS)

17. Seconda trocaica + pentemimere + eptemimere.

Té quōquē, mǎgnǎ || Pālēs, || ét té || mēmōrāndē cǎnēmus (DDSD-DS)

Fídētēmquē || fŭgǎ || Pārthŭm || uērsísquē sǎgíttis (SDSS-DS)

18. Tritemimere + terza trocaica + eptemimere.

Ōmnĭā iām || uŭlgátǎ: || quīs áut || Ēurŷsthēǎ dŭrum (DSDS-DS)

19. Seconda trocaica + pentemimere + quarta trocaica.

3, 80 Ārgŭtŭmquē || cǎpŭt, || brēuīs áluŭs || ōbésǎquē térga (SDDD-DS)

20. Pentemimere + dieresi bucolica.

Móx tāmēn árdētīs || āccíngār | dícērē pŭgnas (DSSS-DS)

21. Pentemimere + eptemimere + dieresi bucolica.

3, 51 Cŏrpŏrǎ prǎcĭpŭē || mātrŭm || lēgāt. | ōptĭmǎ tŏruæ (DDSD-DS)

3, 65 Ātque ālĭam ěx || ālĭǎ || gēnērāndō | súffĭcē prŏlem (DDDS-DS)

**Tipologia delle cesure
dei singoli brani ovidiani**

Ovidio, *Metamorfosi*, I, vv. 1-88.

1. Tritemimere + pentemimere + efthemimere (totale: 23)

2. *córpóra; dí,* || *coeptís* || *nam vós* || *mutátis et illa*
5. ante ma(re) et || terras || et, quod || tegit omnia, caelum
15. ut(que) erat et || tellus || illic || et pontus et aër
17. lucis egens || aër; || nulli || sua forma manebat
18. obstabat || (que) aliis || aliud, || quia corpo(re) in uno
21. hanc deus et || melior || litem || natura diremit
28. proximus est || aër || illi || levitate locoque
33. congeriem || secuit || sectam || (que) in membra redegit
34. principio || terram, || ne non || aequalis ab omni
35. parte foret, || magni || speciem || glomeravit in orbis
38. addidit et || fontes || et sta || (gna) immensa lacusque
45. utque duae || dextra || caelum || totidemque sinistra
46. parte secant || zonae, || quinta est || ardentior illis
49. quarum quae || media est || non est || habitabilis aestu
53. ponde(re) aquae || levior, || tanto est || onerosior igni
54. illic et || nebulas, || illic || consistere nubes
57. his quoque non || passim || mundi || fabricator habendum
60. quin lanient || mundum; || tanta est || discordia fratrum
64. proxima sunt || Zephyro; || Scythiam || septemque triones
75. terra feras || cepit, || volucres || agitabilis aër
77. derat adhuc || et quod || domina || (ri) in cetera posset
79. il(le) opifex || rerum, || mundi || melioris origo
87. sic, modo quae || fuerat || rudis et || si(ne) imagine, tellus

2. Pentemimere + efthemimere (totale: 14)

16. sic erat instabilis || tellus, || innabilis unda
19. frigida pugnabant || calidis, || umentia siccis
24. quae postquam evolvit || caeco || que exemit acervo
26. ignea convexi || vis et || sine pondere caeli
32. sic ubi dispositam, || quisquis || fuit ille deorum
39. fluminaque obliquis || cinxit || declivia ripis
41. in mare perveniunt partim campoque recepta
43. iussit et extendi campos, subsidere valles
47. sic onus inclusum numero distinxit eodem
58. aëra permisit; vix nunc obsistitur illis
65. horrifer invasit Boreas; contraria tellus
67. haec super inposuit liquidum et gravitate carentem
82. quam satus Iapeto || mixtam || pluvialibus undis
88. induit ignotas hominum conversa figuras

Tritemimere + pentemimere (totale 14)

1. in nova fert || animus || mutatas dicere formas
6. unus erat || toto || naturae vultus in orbe
10. nullus adhuc || mundo || praebebat lumina Titan
20. mollia cum || duris, || sine pondere habentia pondus
22. nam caelo || terras || et terris abscidit undas
29. densior his || tellus || elementaque grandia traxit

44. fronde tegi silvas, lapidosos surgere montes
52. imminet his aër; qui, quanto est pondere terrae
62. Persidaeque et radiis iuga subdita matutinis
68. aethera nec quicquam terrenae faecis habentem
74. cesserunt nitidis habitandae piscibus undae
78. natus homo est; sive hunc divino semine fecit
80. sive recens tellus seductaque nuper ab alto
84. pronaque cum spectent animalia cetera terram

4. Pentemimere (totale 13)

4. ad mea perpetuum || deducite tempora carmen
9. non bene iunctarum || discordia semina rerum
11. nec nova crescendo || reparabat cornua Phoebe
14. margine terrarum || porrexerat Amphitrite
37. iussit et ambitae || circumdare litora terrae
56. et cum fulminibus || facientes fulgura ventos
61. Eurus ad auroram || Nabataeaeque regna recessit
63. Vesper et occiduo || quae litora sole tepescunt
69. vix ita limitibus || dissaepserat omnia certis
71. sidera coeperunt || toto effervescere caelo
81. aethere cognati || retinebat semina caeli
83. finxit in effigiem || moderantum cuncta deorum
86. iussit et erectos || ad sidera tollere vultus

5. Tritemimere + terzo trocheo + efthemimere (totale 8)

8. nec quicquam || nisi pondus // iners || congestaque eodem
13. ponderibus || librata // suis, || nec brachia longo
27. emicuit || summaque // locum || sibi fecit in arce
30. et pressa est || gravitate // sua; || circumfluus umor
48. cura dei || totidemque // plagae || tellure premuntur
72. neu regio || foret ulla // suis || animalibus orba
73. astra tenent || caeleste // solum || formaeque deorum
85. os homini || sublime // dedit || caelumque tueri

6. Pentemimere + quarto trocheo (totale: 5)

12. nec circumfuso || pendebat // in aëre tellus
31. ultima possedit || solidumque // coërcuit orbem
36. tum freta diffudit || rapidisque // tumescere ventis
55. iussit et humanas || motura // tonitrua mentes
66. nubibus assiduis || pluvioque // madescit ab Austro

7. Secondo trocheo + pentemimere (totale 5)

7. quem dixere // chaos, || rudis indigestaque moles
25. dissociata // locis || concordia pace ligavit
42. liberioris // aquae || pro ripis litora pulsan
50. nix tegit alta // duas; || totidem inter utramque locavit
59. cum sua quisque // regant || diverso flamina tractu

8. Secondo trocheo + pentemimere + efthemimere (totale: 4)

3. adspirate // meis || prima || que ab origine mundi
40. quae, diversa // locis, || partim || sorbentur ab ipsa
51. temperiemque // dedit || mixta || cum frigore flamma

70. cum, quae pressa // diu || massa || latuere sub illa

9. Tritemimere + pentemimere + quarto trocheo (totale: 2)

23. et liquidum || spisso || secrevit // ab aëre caelum

76. sanctius his || animal || mentisque // capacius altae

Ovidio, *Metamorphosi*, I, vv. 89-150.

1. Tritemimere + pentemimere + efthemimere (totale: 10)

95. montibus in || liquidas || pinus || descenderat undas

108. mulcebant || zephyri || natos || sine semine flores

109. mox etiam || fruges || tellus || inarata ferebat

119. tum primum || siccis || aër || fervoribus ustus

120. conduit et ventis glacies adstricta pependit

123. semina tum primum longis Cerealia sulcis

131. insidiaeque et vis et amor sceleratus habendi

132. vela dabant ventis neque adhuc bene noverat illos

142. prodierat; prodit bellum, quod pugnat utroque

145. non socer a genero; fratrum quoque gratia rara est

2. Pentemimere + efthemimere (totale 10)

96. nullaue mortales || praeter || sua litora norant

101. ipsa quoque immunis || rastro || que intacta nec ullis

102. saucia vomeribus || per se || dabat omnia tellus

106. et quae deciderant || patula || Iovis arbore glandes

113. postquam, Saturno || tenebro || s(a) in Tartara misso

115. auro deterior, fulvo pretiosior aere

128. protinus inrupit venae peioris in aevum

139. quasque recondiderat Stygiisque admoverat umbris

147. lurida terribiles miscent aconita novercae

150. ultima caelestum terras Astraea reliquit

3. Pentemimere (totale: 10)

92. aere legebantur, || nec supplex turba timebat

94. nondum caesa suis, || peregrinum ut viseret orbem

97. nondum praecipites || cingebant oppida fossae

98. non tuba directi, || non aeris cornua flexi

100. mollia securae || peragebant otia gentes

111. flumina iam lactis, iam flumina nectaris ibant

116. Iuppiter antiqui contraxit tempora veris

126. saevior ingeniis et ad horrida promptior arma

134. fluctibus ignotis insultavere carinae

146. imminet exitio vir coniugis, illa mariti

4. Tritemimere + pentemimere (totale: 9)

104. arbuteos || fetus montanaque fraga legebant

105. cornaque et in || duris || haerentia mora rubetis

112. flavaque de || viridi || stillabant ilice mella

117. perque hiemes || aestus || qu(e) et inaequalis autumnos

118. et breve ver || spatiis || exegit quattuor annum

122. et densi frutices et vinctae cortice virgae

136. cautus humum longo signavit limite mensor

137. nec tantum segetes alimentaue debita dives

149 . victa iacet pietas et virgo caede madentis

5. Secondo trocheo + pentemimere + efthemimere (totale: 8)

89. aurea prima // sata est // aetas, // quae vindice nullo
93. iudicis ora // sui, // sed erant // sine vindice tuti
103. contentique // cibus // nullo // cogente creatis
110. nec renovatus // ager // gravidis // canebat aristis
114. sub Iove mundus erat, subiit argentea proles
133. navita quaeque diu steterant in montibus altis
138. poscebatur humus; sed itum est in viscera terrae
148. filius ante diem patrios inquirat in annos

6. Tritemimere + terzo trocheo + efthemimere (totale: 6)

90. sponte sua, // sine lege // fidem // rectumque colebat
99. non galeae, // non ensis // erat; // sine militis usu
121. tum primum // subiere // domos; // domus antra fuerunt
124. obruta sunt // pressique // iugo // gemuere iuveni
129. omne nefas; fugere pudor verumque fidesque
130. in quorum subiere locum fraudesque dolique

7. Secondo trocheo + pentemimere (Totale: 4)

127. non scelerata // tamen. // De duro est ultima ferro
135. communemque // prius, // ceu lumina solis et auras
140. effodiuntur // opes, // inritamenta malorum
143. sanguineaeque manu crepitantia concutit arma

8. Tritemimere + pentemimere + quarto trocheo (totale: 4)

91. poena metus // qu(e) aberant // nec verba // minantia fixo
125. tertia post // illam // successit // aënea proles
141. iamque nocens // ferrum // ferroque // nocentius aurum
144. vivitur ex // rapto; // non hospes // ab hospite tutus

9. Pentemimere + quarto trocheo (totale: 1)

107. ver erat aeternum // placidique // tepentibus auris

Ovidio, *Metamorphosi*, I, vv. 151-162.

1. Secondo trocheo + pentemimere + efthemimere (totale: 4)

152. adfectasse // ferunt // regnum // caeleste Gigantas
158. inaduisse // ferunt // calidum // qu(e) animasse cruorem
159. et, ne nulla // suae // stirpis // monumenta manerent
162. et violenta // fuit; // scires // e sanguine natos

2. Pentemimere + efthemimere (totale: 2)

153. altaque congestos // struxis // s(e) ad sidera montes
154. tum pater omnipotens // misso // perfregit Olympum

3. Tritemimere + pentemimere + efthemimere (totale: 2)

160. in faciem // vertis // s(e) hominum. // Sed et illa propago
161. contemptrix // superum // saevae // qu(e) avidissima caedis

4. Tritemimere + pentemimere (totale: 2)

151. neve foret || terris || securior arduus aether

157. perfusam || multo || natorum sanguine Terram

5. Pentemimere (totale: 1)

155. fulmine et excussit || subiectae Pelion Ossae

6. Secondo trocheo + pentemimere (totale: 1)

156. obruta mole // sua || cum corpora dira iacerent

Ovidio, *Metamorfosi*, I, vv. 324-415.

1. Tritemimere + pentemimere + efthemimere (totale: 29)

331. mulcet aquas || rector || pelagi || supraque profundum

340. contigit et || cecinit || iussos || inflata receptus

356. haec quoque adhuc || vitae || non est || fiducia nostrae

357. certa satis; || terrent || etiam || nunc nubila mentem

358. quis tibi, si || sine me || fatis || erepta fuisses

362. te sequerer, || coniunx, || et me || quoque pontus haberet

363. o utinam || possim || populos || reparare paternis

365. nunc genus in || nobis || restat || mortale duobus

366. sic visum || superis, || hominum ||(que) exempla manemus

367. dixerat et || flebant. || Placuit || caeleste precari

369. nulla mora est; || adeunt || pariter || Cephisidas undas

370. ut nondum || liquidas, || sic iam || vada nota secantes

372. vestibus et || capiti, || flectunt || vestigia sanctae

379. dic, Themis, qua || generis || damnum || reparabile nostri

380. arte sit et || mersis || fer opem, || mitissima, rebus

383. ossaque post || tergum || magnae || iactate parentis

386. detque sibi || veniam || pavidus || rogat ore pavetque

388. interea || repetunt || caecis || obscura latebris

391. mulcet et: "Aut || fallax" || ait "est || sollertia nobis

393. magna parens || terra est; || lapides || in corpore terrae

394. ossa reor || dici; || iacere hos || post terga iubemur

396. spes tamen in || dubio est; || adeo || caelestibus ambo

397. diffidunt || monitis; || sed quid || temptare nocebit

399. et iussos || lapides || sua post || vestigia mittunt

400. saxa (quis hoc || credat, || nisi sit || pro teste vetustas

404. contigit, ut || quaedam, || sic non || manifesta, videri

405. forma potest || hominis, || sed uti || de marmore coepta

407. quae tamen ex || illis || aliquo || pars umida suco

412. missa viri || manibus || faciem || traxere virorum

2. Tritemimere + pentemimere (totale: 12)

327. innocuos || ambo, || cultores numinis ambo

332. exstantem at || qu(e) umeros || innato murice tectum

336. torilis, in || latum || quae turbine crescit ab imo

345. surgit humus, || crescunt || loca decrescentibus undis

350. Deucalion || lacrimis || ita Pyrrham affatur obortis

351. O soror, o coniunx, o femina sola superstes

360. ferre modo posses? Quo consolante doleres?

364. artibus atque animas formatae infundere terrae

377. atque ita: "Si precibus" dixerunt "numina iustis
389. verba datae sortis secum inter seque volutant
411. inque brevi spatio, superiorum numine, saxa
414. inde genus durum sumus experiensque laborum

3. Tritemimere + terzo trocheo + efthemimere (totale: 11)

333. caeruleum || Tritona // vocat || conchaeque sonanti
347. ostendunt || limumque // tenent || in fronde relictum
354. terrarum, || quascumque // vident || occasus et ortus
359. nunc animus, || miseranda, // foret? || Quo sola timorem
375. ut templi tetigere gradus, procumbit uterque
376. pronus humi gelidoque pavens dedit oscula saxo
381. mota dea est sortemque dedit: "Discedite templo
385. Pyrrha prior iussisque deae parere recusat
392. aut pia sunt nullumque nefas oracula suadent
398. discedunt velantque caput tunicasque recingunt
409. quod solidum est flectique nequit mutatur in ossa

4. Secondo trocheo + pentemimere + efthemimere (totale: 9)

325. et superesse // virum || de tot || modo milibus unum
326. et superesse // videt || de tot || modo milibus unam
334. inspirare // iubet || fluctus || qu(e) et flumina signo
339. tunc quoqu(e), ut ora // dei || madida || rorantia barba
343. iam mare litus // habet, || plenos || capit alveus amnes
357. ostendunt limumque tenent in fronde relictum
361. namque ego, crede mihi, si te quoque pontus haberet
373. ad delubra deae, quorum fastigia turpi
408. et terrena fuit, versa est in corporis usum

5. Tritemimere + pentemimere + quarto trocheo (totale: 7)

324. Iuppiter ut || liquidis || stagnare // paludibus orbem
329. et caelo || terras || ostendit // et aethera terris
337. bucina, quae, || medio || concepit // ubi aëra ponto
342. et quibus est || undis || audita // coërcuit omnes
346. postque diem longam nudata cacumina silvae
353. deinde torus iunxit, nunc ipsa pericula iungunt
374. pallebant musco stabantque sine ignibus arae

6. Secondo trocheo + pentemimere + quarto trocheo (totale: 6)

330. nec maris ira // manet || positoque // tricuspidem telo
338. litora voce // replet || sub utroque // iacentia Phoebus
382. et velate // caput || cinctasque // resolvite vestes
384. obstipuerunt // diu || rumpitque // silentia voce
406. non exacta satis rudibusque simillima signis
415. et documenta damus qua simus origine nati

7. Pentemimere (totale: 6)

368. numen et auxilium || per sacras quaerere sortes
371. inde ubi libatos || inrorare liquores
378. victa remollescunt, || si flectitur ira deorum
387. laedere iactatis || maternas ossibus umbras
403. mox, ubi creverunt || naturaque mitior illis

413. et de femineo reparata est femina iactu

8. Secondo trocheo + pentemimere (totale: 5)

335. iam revocare // dato. // Cava bucina sumitur illi
348. redditus orbis // erat; // quem postquam vidit inanem
355. nos duo turba // sumus; // possedit cetera pontus
402. mollirique // mora // mollitaque ducere formam
410. quae modo vena // fuit // sub eodem nomine mansit

9. Pentemimere + efthemimere (totale: 4)

328. nubila disiecit // nimbis // qu(e) aquilone remotis
344. flumina subsidunt // colles // qu(e) exire videntur
390. inde Promethiades // placidis // Epimethida dictis
395. coniugis augurio // quamquam // Titania mota est

10. Pentemimere + quarto trocheo (totale: 3)

341. omnibus audita est // telluris // et aequoris undis
349. et desolatas // agere alta // silentia terras
401. ponere duritiem // coepere // suumque rigorem

Ovidio, *Metamorfosi*, VIII, vv. 616-724:

1. Tritemimere + pentemimere + efthemimere (totale: 35)

619. non habet et // quicquid // superi // voluere peractum est
620. quoque minus // dubites, // tiliae // contermina quercus
621. collibus est // Phrygiis, // modico // circumdata muro
622. ipse locum // vidi; // nam me // Pelopeia Pittheus
624. haud procul hinc // stagnum est, // tellus // habitabilis olim
632. illa sunt // annis // iuncti // iuvenalibus, illa
635. nec refert dominos illic famulosne requiras
636. tota domus duo sunt, idem parentque iubentque
639. membra senex posito iussit relevare sedili
641. inque foco tepidum cinerem dimovit et ignes
643. nutrit et ad flammam anima producit anili
645. detulit et minuit parvoque admovit aëno
646. quodque suus coniunx riguo collegerat horto
647. truncat holus foliis; furca levat illa bicorni
651. interea medias fallunt sermonibus horas
653. fagineus curva clavo suspensus ab ansa
655. accipit; in medio torus est de mollibus ulvis
656. impositus lecto, sponda pedibusque salignis
657. vestibus hunc velant, quas non nisi tempore festo
661. ponit anus; mensae sed erat pes tertius impar
667. ovaque non acri leviter versata favilla
673. dantque locum mensis paulum seducta secundis
677. candidus in medio favus est; super omnia vultus
679. interea totiens haustum cratera repleti
686. ille celer penna tardos aetate fatigat
693. ite simul." Parent ambo baculisque levati
695. tantum aberant summo quantum semel ire sagitta
696. missa potest; flexere oculos et mersa palude
699. illa vetus dominis etiam casa parva duobus
700. vertitur in templum; furcas subiere columnae

706. iudicium superis aperit commune Philemon
710. busta meae videam, neu sim tumultus ab illa
711. vota fides sequitur; templi tutela fuere
721. haec mihi non vani, neque erat cur fallere vellent
724. cura deum di sunt et qui coluere coluntur

2. Tritemimere + pentemimere (totale: 19)

616. obstipue || r(e) omnes, || nec talia dicta probarunt
626. Iuppiter huc || specie || mortali cumque parente
630. parva quidem, || stipulis || et canna tecta palustri
638. summisso || qu(e) humiles || intrarunt vertice postes
659. vestis erat, || lecto || non indignanda saligno
662. testa parem || fecit; || quae postquam subdita clivum
664. ponitur hic bicolor sinceræ baca Minervæ
665. conditaque in liquida corna autumnalia faece
666. intibaque et radix et lactis massa coacti
670. pocula, qua cava sunt, flaventibus illita ceris
672. nec longae rursus referuntur vina senectae
674. hic nux, hic mixta est rugosis carica palmis
675. prunaque et in patulis redolentia mala canistris
694. nituntur longo vestigia ponere clivo
703. talia tum placido Saturnius edidit ore
708. poscimus et, quoniam concordēs egimus annos
713. ante gradus sacros cum starent forte locique
717. mutua, dum licuit, reddebant dicta; "vale"que
720. incola de gemino vicinos corpore truncos

3. Secondo trocheo + pentemimere + efthemimere (totale: 14)

617. ante omnesque // Lelex, || animo || maturus et aevo
623. misit in arva, // suo || quondam || regnata parenti
631. sed pia Baucis // anus || parili || qu(e) aetate Philemon
648. sordida terga // suis || nigro || pendentia tigno
649. servatoque // diu || resecat || de tergore partem
652. sentirique moram prohibent. Erat alveus illic
660. accubere dei. Mensam succincta tremensque
678. accessere boni nec iners pauperque voluntas
684. unicus anser erat, minimae custodia villae
687. eluditque diu tandemque est visus ad ipsos
688. confugisse deos. Superi vetere necari
709. auferat hora duos eadem, ne coniugis umquam
712. donec vita data est. Annis aevoque soluti
722. narrare senes. Equidem pendentia vidi

4. Tritemimere + terzo trocheo + efthemimere (totale: 12)

628. mille domos || adire // locum || requiemque petentes
629. mille domos || clausere // serae. || Tamen una recepit
650. exiguum || sectamque // domat || ferventibus undis
654. is tepidis || impletur // aquis || artusque fovendos
671. parva mora est || epulasque // foci || misere calentes
680. sponte sua per seque vident succrescere vina
681. attoniti novitate pavent manibusque supinis
682. concipiunt Baucisque preces timidusque Philemon

689. "Dī"que "sumus meritasque luet vicinia poenas
692. ac nostros comitate gradus et in ardua montis
718. "o coniunx" dixere simul, simul abdita texit
719. ora frutex. Ostendit adhuc Thyneius illic

5. Pentemimere + eptemimere (totale: 12)

627. venit Atlantiades || positis || caducifer alis
637. ergo ubi caelicolae || parvos || tetigere penates
640. quo super iniecit || textum || rude sedula Baucis
642. suscitāt hesternos || foliis || qu(e) et cortice sicco
658. sternere consueant; || sed et haec || vilisque vetusque
663. sustulit, aequatam mentae tersere virentes
668. omnia fictilibus. Post haec caelatus eodem
669. sistitur argento crater fabricataque fago
685. quem dis hospitibus domini mactare parabant
690. impia;" dixerunt "vobis immunibus huius
697. cetera prospiciunt, tantum sua tecta manere
715. Baucida conspexit senior frondere Philemon

6. Tritemimere + pentemimere + quarto trocheo (totale: 6)

625. nunc celebres || mergis || fulicisque // palustribus undae
683. et veniam || dapibus || nullisque // paratibus orant
691. esse mali || dabitur; || modo vestra // relinquit tecta
714. narrarent || casus, || frondere // Philemona Baucis
716. iamque super geminos crescente cacumine vultus
723.serta super ramos ponensque recentia dixi

7. Secondo trocheo + pentemimere (totale: 5)

633. consenuere // casa || paupertatemque fatendo
634. effecere // levem || nec iniqua mente ferendo
644. multifidasque // faces || ramaliaque arida tecto
702. caelataeque // fores || adopertaque marmore tellus
704. dicite, iuste // senex || et femina coniuge iusto

8. Pentemimere (totale: 5)

676. et de purpureis || collectae vitibus uvae
698. dumque ea mirantur, || dum deflent fata suorum
701. stramina flavescunt || aurataque tecta videntur
705. digna, quid optetis." || Cum Baucide pauca locutus
707. esse sacerdotes || delubraque vestra tueri

9. Pentemimere + quarto trocheo (totale: 1)

618. sic ait: "Inmensa est || finemque // potentia caeli

***Prospetto riassuntivo
cesure***

Cesure	<i>met.</i> I, 1-88	<i>met.</i> I, 89-150	<i>met.</i> I, 151-162	<i>met.</i> I, 324-415	<i>met.</i> VIII, 616-724
Tr.+pent.+ eft.	23	10	2	29	35
Tr.+pent.	14	9	2	12	19
Pent.+eft.	14	10	2	4	12
IITr.+pent.+eft.	4	8	4	9	14
Tr.+IIITr.+eft.	8	6	0	11	12
Pentemimere	13	10	1	6	5
II Tr.+pent.	5	4	1	5	5
Tr.+pent.+IVTr	2	4	0	7	6
Pent.+ IV Tr	5	1	0	3	1
IITr. + pent.+IVTr	0	0	0	6	0